

מתורתו של צדיק אביר יעקב

משנתו של מרן רבי יעקב אביחצירא זי"ע | על דרך הפשט לקט דרושים ומאמרים, בביאור פשט מצוות התורה וענייני עבודת השי"ת שגלגלנו מכל ספריו הק'

פרשת הוקת ה'תשפ"א

בכל יום הקב"ה מסייע ללומד לחדש בתורה

זאת חקת התורה אשר צוה ה' לאמר (יט, ב).

מה אהבתי תורתך כל היום היא שיחתי (תהלים קיט צז). הכונה כמו שאמרנו רבותינו ז"ל (ויבא להלן) דבכל יום ויום הקדוש ברוך הוא נותן בלב לומדי תורה לשמה לחדש חדושים בתורה, ולפיכך ברכת התורה נקבעה בלשון הנה ברוך אתה ה' נותן התורה, ולא ברוך אתה ה' אשר נתן התורה:

ואפשר דזה נרמז בתבת 'אנכי הנאמרה בתחלת עשרת הדברות, ד'אנכי ראשי תבות' אני נותן כל יום, רמז להם הקדוש ברוך הוא, שלא תאמרו נתינת התורה דוקא כי אם ביום זה, דעו שבכל יום ויום אני נותן לכם תורה מחדש, רק חזקו ואמצו ולא תרפו ידיכם מן התורה:

לזה רמז משה באומרו 'דאה אנוכי נותן לפניכם היום'

ואפשר דלזה גם כן רמז משה רבנו עליו השלום במשנה תורה באמרו (דברים יא כו) 'דאה אנוכי נתן לפניכם היום, דתבת 'אנכי ותבת 'היום' נראו כמיתרים, דדי באמרו דאה נתן לפניכם ברכה. אלא דבא לעוררם שיחזיקו בתורה ולא ירפו ידיהם ממנה, כי על ידי זה בכל יום מתחדש להם דבר חדש. וכמו שכתב שלמה המלך עליו השלום (משלי ה יט) 'אילת אהבים ויעלת חן דדיה ירוך בכל עת באהבתה תשגה תמיד', משמע דבכל עת מתחדש לאדם בה. ואמר משה רבנו עליו השלום לישראל, התבוננו במלת 'אנכי הנאמרה בתחלת עשרת הדברות, דשם נרמז דבכל יום נותן הקדוש ברוך הוא בלב כל חכם לב תורה מחדש, וזהו שאמר דאה אנכי, דהינו, ראו והתבוננו במלת 'אנכי, ושם נרמז שאני נותן לפניכם בכל יום ברכה מחדש שהיא התורה, לפיכך חזקו ואמצו, דאם תחזיקו בה הרי ברכה, ואם לאו בהפך חס ושלום:

נמצא, כשאדם אינו מתעצל בדברי תורה, הקדוש ברוך הוא נותן לו חכמה מחדש. וזהו שאמר מה אהבתי תורתך, והאהבה שאני אוהב אותה ודבק בה הועילה לי הרבה, שהתורה היא משיחה לי ומוסיפה לי בכל יום חכמה כאמור. וזהו שאמר כל היום היא שיחתי, כלומר, היא משיחה לי ומופיעה בי רוח חכמה חדשה בכל יום, וזה מרוב אהבתי בה, שאני דבק בה לשמה:

(אלף בינה, תהלים קיט אות מ)

ברכות התורה בשחר, מסייעים לחדש בתורה

בלבי צפנתי אמרתך למען לא אחטא לך. ברוך אתה ה' למדני חקיך (תהלים קיט יא-יב). ענין ברכה זו כאן, אפשר לומר דכוננו בה משום דבסמוך לזה אמר בלבי צפנתי אמרתך, ובקש מהקדוש ברוך הוא שיודיעהו סודות התורה כמו

שכתבנו. ועכשו בא לומר שיש לאדם עזר מחמת ברכת התורה שאנו מברכין בכל בוקר. והחתימה של ברכת התורה היא ברוך אתה ה' נותן התורה, ודקדקו הראשונים ז"ל, דכיון דנסח החתימה בלשון הנה שהוא נותן התורה, ולא אמר אשר נתן שהוא לשון עבר רק 'נותן' שהוא לשון הנה, מזה משמע דבכל יום ויום הקדוש ברוך הוא נותן חכמה בלב לומדי תורה לשמה לחדש חדושים אמתיים, וכל מה שמחדש האדם נחשב לו כאילו באותו יום קבל תורה מחדש, ולפיכך נתקנה חתימה זו בלשון הנה. והנה גם כן החתימה ד'הערב' חותמים ברוך אתה ה' המלמד, גם זה לשון הנה, מורה באצבע דבכל יום ויום נותן בלב בני ישראל למוד מחדש:

נמצא דברכות התורה שאנו מברכים בכל בוקר ובקר הם סיעתא דשמיא להולכים בתמים לחדש בכל יום חדושים אמתיים בתורה. וצריך האדם כשמברך בכל יום ברכות התורה שיכון כונה זו במחשבתו. כשמברך המלמד תורה, יכון שהקדוש ברוך הוא יתן לו באותו יום למוד חדש, וכן נמי כשמברך נותן התורה יכון שהקדוש ברוך הוא יתן לו באותו יום תורה חדשה, וכן יכון בכל יום ויום:

יבקש בזכות ברכות התורה לחדש הידושים אמיתיים

זה שאמר בלבי צפנתי אמרתך, הם סודות התורה, ואני מבקש ממך שלא תסתיר ממני סודות התורה כדי להבין כונת כל דבר ודבר, למען לא אחטא לך, שאם אכון בשום דבר הפך מן האמת, חטא גדול הוא בידי. ויש לי סיעתא דראוי לתן לי לב להבין סודותיך, שהרי בכל יום אני מברך ברוך אתה ה' למדני חקיך, דהינו ברכות התורה שאני מברך שתים לפניך, אחת, ברוך המלמד תורה, והשנית, ברוך אתה ה' נותן התורה. כי לא לחנם צוית לנו לברך ברכות אלה בלשון הנה, כי אם להורות לנו שבכל יום ויום חדשים מקרוב באו, ובלב כל חכם לב אתה נותן בכל יום חכמה חדשה, ובכח ברכה זו אני בא לפניך שתודיעני סודות תורתך:

(אלף בינה, תהלים קיט אות ב)

הנאה גדולה להקב"ה מחידושי תורה

אפשר לומר דמי שתורתו אמן ואלא פסיק גרסא מפמיה, פטור מן התפלה, כמו שאמרנו על הרשב"י עליו השלום (שבת יא). וזהו שאמר דוד המלך עליו השלום (תהלים קיט צז) מה אהבתי תורתך, ומרוב אהבתי אותה, איני פוסק ממנה אפלו בזמן שלש תפלות. והתפלה נקראת 'שיחה' כידוע (ברכות כו). וזהו כל היום היא שיחתי, דהינו איני מניח השיחה של תורה ועוסק בשיחה של תפלה, דהתורה היא שיחה והתפלה היא שיחה, ואין מבטלין שיחה מפני שיחה. כמו שאמרנו בירושלמי (שבת פ"א ה"ב) זה שינון וזה שינון ואין מפסיקין שינון מפני שינון. והטעם משום דהתורה שהוא עוסק בה לשמה מתגלגל לו רזי התורה כאמור, והקדוש ברוך הוא

יש לו הנאה גדולה בחדושים המתחדשים בתורה, ובפרט אם מחדש בה חדושים על דרך האמת, וכיון שכן הוא, אם תהיה תורתו אמנותו לא יפסק מן התורה לתפלה. ועל זה אמר כל היום היא שיחתי, אפלו בשעת תפלה איני פוסק מן התורה, רק התורה בעצמה היא לי במקום התפלה, וזהו היא שיחתי, הינו במקום תפלת:

(מעגלי צדק אות מ"ם)

האזנה לתפלתי להקדוש ברוך הוא שתהיה קרובה לו, כי כבר נצחתי יצר הרע והרגתי אותו בשביל שהמתי עצמי על דברי תורה. וזהו כי איש הרגתי, איש שהוא יצר הרע, הרגתי, בשביל שפציתי וצערתי עצמי על דברי תורה באמת. וילד, שהוא יצר הטוב שנקרא (קהלת ד יג) 'ילד מסכך, הוא לחברתי, שנתחבר עמי ומסיעני:

(פיתוחי חותם, פרשת בראשית)

העוסק בתורה לשמה, תפילתו נשמעת

ויאמר למך לנשיו עדה וצלה שמען קולי נשי למך האזנה אמרתי כי איש הרגתי לפעמי וילד לחברתי (בראשית ד כג-כד). הרמז בזה, דהעוסק בתורה נקרא חתן מלך, לפי שלקח בתו של מלך. באמת, אינו דומה מי שעוסק בה שלא לשמה לעוסק בה לשמה, שהעוסק בה לשמה מקרי באמת וישר חתן המלך, שהרי עושה לבת המלך כל תכשיטיה ועל פיה יצא ועל פיה יבוא. לא כן מי שעוסק בה שלא לשמה, אין בו מלתא מוכחא דלקח בת המלך. אבל אמרו חכמים (סנהדרין קה:) לעולם יעסק אדם בתורה אפלו שלא לשמה, דמותוך שלא לשמה בא לשמה. והנה פשוט הוא דאינה דומה תפלת שאינו עוסק בה לשמה לתפלת שעוסק בה לשמה, דזה שעוסק בה לשמה תפלתו קרובה להקדוש ברוך הוא, ומי שאינו עוסק בה לשמה תפלתו רחוקה מהקדוש ברוך הוא. והנה השמייעה רחוקה והאזנה קרובה:

והנה האדם הזה שזכה לתורה שבכתב ותורה שבעל פה ומתחלה היה עוסק בה שלא לשמה ועכשיו חזר לעסק בה לשמה, שמח בחלקו ונותן הודאה להקדוש ברוך הוא, ואומר החלוק שבין עת שהיה עוסק בה שלא לשמה לעכשיו שעוסק בה לשמה:

וזהו שאומר ויאמר למך לנשיו, הוא מלך האדם הזה, שמלך בשתי תורות, לנשיו קרי בה 'על נשיו'. ומה אומר עליהן, כשהייתי עוסק בכך שלא לשמכם עדין לא נקראתן נשי, רק עדה וצלה דעלמא, ולפיכך תפלתי היתה מרחוק לפני הקדוש ברוך הוא כשמייעה שהיא רחוקה, וזהו שמען קולי. אבל עכשיו שאני עוסק בכך לשמכם, עתה נקראים נשי באמת, וזהו נשי למך, אם כן עכשיו האזנה אמרתי, תעשו

שכר העוסק בתורה לשמה

ואענה חרפי דבר, כי בטחתי בדברך (תהלים קיט מב). הנה התנא אמר (אבות פ"ו מ"א-ב): העוסק בתורה לשמה זוכה לדברים הרבה, ומלבשתו ענוה ויראה, ומקשרתו להיות צדיק חסיד ישר ונאמן, ומרחקתו מן החטא, ומקרבתו לידי זכות, ונותנת לו מלכות וממשלה וחקור דין, ומגלן לו רזי תורה, ונעשה כמעין המתגבר וכו'. מוזאת המשנה ידע ויבין העוסק בתורה את ערכו, אם הגיע לשמה או לאו. אם יש בו הסימנים המבטחים האלה בכללותם ואיננו חסר אחד מהם, ידע נאמנה שהגיע למעלת תורה לשמה, ואם לאו יחזר ויפשפש ויחפש במעשיו חפוש אחר חפוש, ויוסיף מעלה על מעלתו, וטהרה וקדשה, וישב אל ה' וירחמוהו ואל אלהינו כי ירבה לסלת, ויפתח לו שערי רחמים שערי אורה שערי חכמה. אכן אם השיג האדם חקור דיני התורה והשיג לרזי התורה כראוי, בזה ידע כי שלם הוא עם אלהיו ותורתו לשמה, ולא נשאר בידו עון אשר חטא:

בזה שהשיג סודות התורה יודע שתורתו היא לשמה

וזה שאמר, אם זכיתי לדעת סודות התורה על אמתתם, בזה אמצא לענות חרפי דבר, שאם יחרפני שום אדם לומר אין תורתו לשמה מאחר עון שיש בידי, דמאן מודע לן דנמחל העון עד שתהא תורה לשמה, אני אשיבנו בפה מלא ואמר לו, זה לך האות, משנתגלו לי רזי התורה זה סימן מבהק שהקדוש ברוך הוא נתרצה לי ולא נשאר בידי שום חטא, זה סימן מבהק הוא. ויכול אני להשיב לחרפי, כי בטחתי בדברך, שהורית לנו הסימנים המבטחים האלה, וכיון שהורית לנו אנו מבטחים בדברך:

(אלף בינה, תהלים קיט אות ו)

שווקי קור

חידה שבועית: מה מבאר רבינו על נוסח הברכה 'ברוך אתה ה' נותן התורה', מדוע אומרים בלשון הזה 'נותן' ולא בלשון עבר? (נא לכתוב תשובה קצרה ומתומצתת).

פתרונות יש לשלוח עד יום שלישי הקרוב, כמו כן נא לציין כתובת מדויקת וטלפון למייל: 0774702681@gmail.com או לפקס 0774702681, יש לציין בראש הדף 'עבוד אביד יעקב'

שם הזוכה בסידור לשחרית מתיבתא בהוצאת עוז והדר:

התשובה צריכה להיות מתוך ספרי מוזן האביד יעקב ז"ע (או מתוך עלון זה) בין שולחי התשובות תיערך הגרלה על סידור לשחרית מתיבתא בהוצאת "עוז והדר".

פרשת ויקרא:
ה' מאיר דהן מאלעד.

